

Smlouva
mezi Ekumenickou radou církví a Českou biskupskou konferencí

Církve sdružené v Ekumenické radě církví zastoupené předsedou jejího prezidia
Mgr. Pavlem Smetanou
a církve zastoupené předsedou České biskupské konference
kardinálem Dr. Miloslavem Vlkem

uzavírají

**Smlouvu o podmínkách vzniku a působení duchovní služby v resortu
ministerstva obrany**

**A
Prohlášení**

1. Všichni zástupci církví, kteří se účastní této smlouvy, jsou si hluboce vědomi potřeby vydávat v prostředí resortu ministerstva obrany svědectví o křesťanské víře a naději v jednotě a proto se s plným vědomím své křesťanské odpovědnosti zavazují, že všechny kroky a postupy spojené s vytvářením a působením duchovní služby v resortu ministerstva obrany budou řešit na základě této smlouvy v duchu bratrské jednoty a křesťanské lásky, s úctou k tradicím každé jednotlivé církve a s přesvědčením, že každý duchovní v resortu ministerstva obrany nezastupuje pouze svoji církev, ale také a především, že je společným zástupcem všech církví sdružených v Ekumenické radě církví a České biskupské konferenci.

2. Všichni zástupci církví se zavazují, že jakékoliv nejasnosti spojené s vytvářením a působením duchovní služby /dále DS/ budou řešit trpělivým a vstřícným jednáním, aby byla zachována zásada, že církve vystupují vůči resortu ministerstva obrany /dále MO/ vždy jednomyslně a společně.

**B
Pojetí a úkol duchovní služby**

3. Duchovní služba je budována na ekumenickém základě:

- nabídka pomoci je určena všem
- každý jako jednotlivec má právo pomoc duchovního pro sebe vyžádat, přijmout nebo odmítnout
- chápání služby vojenského duchovního /dále VD/, který působí v DS, není primárně evangelizační, služba VD není motivována snahou o získání nových členů pro svou víru či církev.

4. Úkolem DS je zejména:

- podporovat velitele všech stupňů v jejich odpovědnosti za naplňování a ochranu lidského rozměru života každého vojáka v činné službě a občanského zaměstnance /dále jen pracovníků resortu MO/
- nabízet pomoc při řešení osobních krizí i těžkostí, které vznikají v pracovním, osobním a rodinném životě pracovníků resortu MO

- přispívat k rozvíjení a prohlubování demokratických tradic evropské kultury v resortu MO
  - vytvářet podmínky pro naplňování ústavně zaručených lidských práv, která souvisejí se svobodou vyznání pro pracovníky resortu MO ve všech situacích spojených s plněním jejich služebních a pracovních povinností.
5. Podstatnou a nedílnou součástí života VD je modlitba ve skrytosti za všechny, ke kterým je poslán.
6. DS není chápána jako náhrada práce psychologa.

C Výběr kandidáta

7. Duchovní určený pro práci v DS v resortu MO je společným zástupcem všech církví účastných na této smlouvě. Ty ho také společně vysílají do DS.

8. Každá církev má právo přesvědčit se o vhodnosti kandidáta v rozhovoru s ním.

9. Kandidát musí splňovat tato kritéria:

a/ osobní

- schopnost komunikace v drsném prostředí
- schopnost snášet samotu
- soběstačnost
- znalost angličtiny /především v zahraniční misi /

b/ vojenská

- ochota stát se vojákem v další službě po dobu výkonu
- duchovní služby v armádě
- věk do 40 let v době nástupu
- absolvování základní vojenské služby či tomu odpovídajícího vojenského výcviku
- odpovídající zdravotní stav / vojenská klasifikace A nebo B/
- fyzická zdatnost

c/ církevní

- dokončené obecně uznávané teologické vzdělání / plná kvalifikace pro vedení sboru či farnosti /
- praxe ve farnosti či ve sboru minimálně 2 rok
- církevní pověření od vlastní církve
- ekumenické chápání DS v armádě chápání služby vojenského duchovního jako primárně neevangelizační.

10. Kandidáta navrhuje vedení církve podle vlastního posouzení a podle uvedených kritérií.

11. Vhodnost duchovního jako společného kandidáta ERC a ČBK posoudí ekumenická komise k tomu určená, ve složení :

- hlavní vojenský kaplan
- psycholog
- zástupce ERC
- zástupce ČBK.

12. Kladné rozhodnutí této komise musí být jednomyslné.

13. Kandidáta musí následně potvrdit nadpoloviční většinou hlasů řídicí výbor

nebo prezidium ERC a stálá rada ČBK nebo zasedání ČBK.

14. Kandidát podepíše prohlášení tohoto znění:

Já XY, duchovní církve Z prohlašuji, že jsem seznámen s podmínkami stanovenými smlouvou mezi ERC a ČBK a dohodou mezi ERC a ČBK a rezortem MO o Duchovní službě v rezortu MO, za jakých budu jako společný zástupce všech církví účastných na této smlouvě působit v duchovní službě.

Přijímám toto poslání jako skutečnou službu, chci veškerou svoji vnější činnost podporovat osobní modlitbou. Spoléhám se na Boží pomoc a také na modlitby všech církví, které mne do této služby vysílají.

Jsem si vědom, že mohu působit v této službě jen tehdy, jestliže bude trvat platnost mého pověření od mé vlastní církve, od ERC a ČBK.

Chci přispívat k vytváření bratrského společenství mezi vojenskými duchovními.

Kéž mi Bůh k tomu pomáhá. Amen.

15. Duchovní, který má zájem o službu v resortu MO absolvuje nejlépe během základního teologického studia ekumenický seminář pro kandidáty VD, vykoná základní vojenskou službu a po několikaleté /nejlépe 2-5 leté / praxi ve sboru či farnosti může být pro období asi 4 let pověřen duchovní službou v armádě.

16. V přechodném období bude tento mechanismus výběru uplatňován přiměřeně možnostem a konkrétní situaci

D

Struktura DS, personální obsazení

17. Struktura DS, postup ustanovení a odvolání VD v rezortu MO a způsob řešení zásadních otázek DS ve vztahu k rezortu MO bude předmětem dohody mezi církvemi účastnými na této smlouvě a rezortem MO.

18. Dvě nejvyšší funkce pro duchovní v rezortu MO delegované ERC a ČBK budou obsazovány vždy jedním duchovním navrženým ČBK a jedním duchovním navrženým ERC.

19. Všechna ostatní místa duchovních v rezortu MO budou obsazována na základě vzájemné dohody církví. Hlavním měřítkem pro výběr kandidátů bude jejich vhodnost pro tuto službu.

20. V případě, že dohoda nebude z jakéhokoliv důvodu možná, stanovuje se poměr mezi počtem duchovních navržených ČBK a počtem duchovních navržených ERC na 4:1.

21. Ustanovování podle tohoto poměru nastane v okamžiku, kdy o to druhou stranu písemně požádá ČBK nebo ERC z důvodů, které písemně předloží druhé straně. Tento stav bude trvat do odvolání stranou, která zavedení poměrného zastoupení požádala.

22. Poměr se bude vypočítávat z počtu všech duchovních působících v duchovní službě.

E

Ztráta pověření

23. VD, který ztratí pověření své církve, ztrácí automaticky i pověření ERC i ČBK.

24. Vzniknou-li pochybnosti u jiných církví o platnosti pověření VD, je povinnost církve, ve které pochybnosti vznikly, vyvolat jednání s církví, jíž je dotčený VD členem. O tomto jednání bude pořízen písemný zápis.

25. V případě, že toto jednání nevede k řešení, bude problém předložen ERC a ČBK. Jestliže důvod pro ztrátu pověření bude uznán za opodstatněný buď v ERC nebo v ČBK, podá rezortu MO prostřednictvím hlavního kaplana Armády České republiky to grémium, které s pověřením nadále nesouhlasí, oznámení o ztrátě pověření.

F

Římsko-katolický vikář pověřený duchovní péčí v armádě

26. Církev sdružená v ERC berou na vědomí, že v souladu s CIC bude vždy nejvýše postavený římsko-katolický duchovní pověřen odpovědností za ostatní katolické duchovní působící v DS.

G

Duchovní péče o vojenské duchovní

27. Církev jsou si vědomy, že vojenský duchovní je nadále součástí společenství duchovních té církve, z které pochází a naléhavě potřebuje od svého církevního společenství duchovní pomoc a podporu pro řádný výkon své služby.

28. Hlavní kaplan Armády České republiky je zodpovědný za duchovní péči o všechny jemu podřízené vojenské duchovní z církví účastných na této smlouvě. Proto je povinen:

- starat se o možnost jejich dalšího teologického vzdělávání
- pořádat pro VD každoroční duchovní obnovy nebo jim zajistit možnost účasti na jiné duchovní obnově
- starat se o možnost pravidelného setkávání vojenských duchovních
- informovat vedení církví o činnosti jejich vojenských duchovních
- starat se o informovanost o DS mezi věřícími církví
- starat se o přípravu studentů teologie pro službu VD.

H

Řešení vzniklých neshod

29. Neshody a nejasnosti budou řešeny komisí, která je složena ze zástupce ERC a zástupce ČBK a dvou nejvýše postavených duchovních v rezortu MO.

30. Podnět k setkání může podat kterýkoliv z výše jmenovaných členů komise.

CH

Vypovězení smlouvy

31. Od této smlouvy může odstoupit kterákoliv z církví účastných na této smlouvě po písemném oznámení.

32. Odstoupení od této smlouvy znamená ztrátu pověření pro vojenské duchovní, kteří k této církvi patří.

33. Odstoupení ERC nebo ČBK znamená zánik smlouvy s rezortem MO.

V Praze 3.června 1998

Za církve sdružené
v Ekumenické radě církví
předseda prezídia
Mgr. Pavel Smetana

Za církve zastoupené
Českou biskupskou konferenci
kardinál
Dr. Miloslav Vlk

Dohoda
o spolupráci

mezi Ministerstvem obrany, Ekumenickou radou církví
a Českou biskupskou konferencí

Ministerstvo obrany zastoupené ministrem obrany České republiky Michalem Lobkowiczem na straně jedné

a

církve sdružené v Ekumenické radě církví
zastoupené předsedou jejího prezidia Mgr. Pavlem Smetanou

a

církve zastoupené předsedou České biskupské konference kardinálem Dr. Miloslavem Vlkem, které vystupují vůči rezortu Ministerstva obrany vždy jednotně, na straně druhé

uzavírají

Dohodu o duchovní službě v rezortu MO

A
Účel dohody

1. Účelem této dohody je

– stanovit v souladu s příslušnými právními předpisy¹⁾ podmínky pro působení vojáků - vojenských duchovních z církví, které se účastní na této dohodě v rezortu Ministerstva obrany v rámci duchovní služby, jejíž zřízení v rezortu Ministerstva obrany se zveřejní v rozkazu ministra obrany ČR;

– vymezit strukturu a zabezpečení duchovní služby, stanovit v souladu s mezinárodním právem²⁾ status vojenského duchovního, určit finanční a materiální zabezpečení, funkční náplň a zařazení vojenského duchovního.

2. Duchovní služba má za úkol zejména

– podporovat velitele všech stupňů v jejich odpovědnosti za naplňování a ochranu lidského rozměru života každého vojáka v činné službě a občanského zaměstnance (dále jen pracovníků rezortu Ministerstva obrany);

– nabízet pomoc při řešení osobních krizí i těžkostí, které vznikají v pracovním, osobním a rodinném životě pracovníků rezortu Ministerstva obrany;

– přispívat k rozvíjení a prohlubování demokratických tradic evropské kultury v rezortu Ministerstva obrany;

---

1) Čl. 18 Všeobecné deklarace lidských práv

Čl. 18 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech

Čl. 9 Evropské úmluvy na ochranu lidských práv a základních svobod

Čl. 16 Listiny základních práv a svobod

Zákon č. 308/1991 Sb., o svobodě náboženské víry a postavení církví a náboženských společností

2) Např. Ženevské úmluvy, ze dne 12. srpna 1949 a Dodatkové protokoly (I a II) k Ženevským úmluvám, ze dne 12. srpna 1949, sjednané dne 8. června 1977

– vytvářet podmínky pro naplňování ústavně zaručených lidských práv, která souvisejí se svobodou vyznání pro pracovníky rezortu Ministerstva obrany ve všech situacích spojených s plněním jejich služebních a pracovních povinností.

B

Vymezení duchovní služby

3. Duchovní služba je pro svá specifika samostatnou službou zřízenou v rezortu Ministerstva obrany k plnění úkolů stanovených ve stati A této dohody.

4. Partnerem ministra obrany ČR pro koncepční otázky a zásadní jednání, která se týkají problematiky spojené s duchovní službou v rezortu Ministerstva obrany, je Rada pro duchovní službu, ve které jsou zastoupeni:

- hlavní kaplan Armády České republiky (AČR);
- jeden duchovní z církví, které se účastní této dohody, který působí jako poradce ministra obrany pro duchovní službu a kterého jmenuje ministr obrany ČR na základě doporučení těchto církví;
- zástupce Ekumenické rady církví;
- zástupce České biskupské konference;
- zástupce AČR, kterého určí náčelník Generálního štábu AČR;
- zástupce Civilní ochrany, kterého určí velitel Civilní ochrany České republiky-ředitel Hlavního úřadu Civilní ochrany.

5. Zasedání Rady pro duchovní službu svolává hlavní kaplan AČR pravidelně jednou za šest měsíců; v případě žádosti kteréhokoli člena rady nejpozději do jednoho měsíce po předání písemné žádosti o její svolání hlavnímu kaplanovi AČR.

6. V čele duchovní služby stojí hlavní kaplan AČR, který je přímo podřízen náčelníkovi Generálního štábu AČR.

7. Vojenský duchovní je přímo podřízen veliteli a působí jako jeho poradce, a to vždy na tom stupni, na kterém je ustanoven. Nesmějí se mu ukládat úkoly, které s jeho činností a posláním nesouvisejí. Po odborné stránce je podřízen vojenskému duchovnímu na vyšším velitelském stupni.

8. U vojenského duchovního není dotčena církevní podřízenost v rámci struktury jeho církve.

C

Status vojenských duchovních

9. Status vojenských duchovních se skládá z těchto částí:

- vojenský duchovní je voják v další službě v důstojnické hodnosti;
- vojenský duchovní je zřetelně vybaven zvláštním označením;
- na vojenského duchovního se vztahují všechna práva a povinnosti vojáka v další službě, nejsou-li v rozporu s jeho statutem, který mu zaručuje mezinárodní právo²⁾;

– vojenskému duchovnímu se nesmí ukládat úkoly, které s jeho činností nesouvisejí³⁾, např. nemůže být nucen k používání zbraní;

3) Čl. 19 Dodatkového protokolu II. k Ženevským úmluvám z roku 1949

– vojenský duchovní je společným zástupcem církví, které se účastní této dohody. Podmínky výběru vojenských duchovních a zastoupení jednotlivých církví v duchovní službě řeší vnitřní ujednání mezi těmito církvemi;

– při výkonu služby není dotčeno právo vojenského duchovního na mlčenlivost⁴⁾;

– každý pracovník rezortu Ministerstva obrany jako jednotlivec má právo pomoc vojenského duchovního pro sebe vyžádat, přijmout či odmítnout.

D

Náplň práce vojenských duchovních

10. Vojenský duchovní má tuto náplň práce:

– je poradcem velitele v oblasti lidských hodnot, vojenské etiky, morálky a mezilidských vztahů;

– osobním příkladem a aktivní motivací vytváří pozitivní atmosféru pro zlepšování a prohlubování vzájemné důvěry u útvaru;

– je k dispozici příslušníkům jednotky, ve které působí, i jejich rodinným příslušníkům pro osobní rozhovor; je-li potřeba, doporučuje další odbornou pomoc;

– preventivně působí proti konfliktům v oblasti mezilidských vztahů;

– má právo na přístup ke každému pracovníkovi rezortu Ministerstva obrany ve své jednotce, má právo účastnit se velitelských porad a vyslovovat se k otázkám, jež se týkají lidského rozměru služby pracovníků rezortu Ministerstva obrany v jeho jednotce, etických a jiných problémů, které souvisejí s činností vojenského duchovního;

– vykonává nebo zabezpečuje duchovní službu pro pracovníky rezortu Ministerstva obrany a jejich rodiny včetně bohoslužeb pro všechny církevní denominace sdružené v rámci České biskupské konference a v Ekumenické radě církví;

– hájí zájmy pracovníků rezortu Ministerstva obrany jiných vyznání a jejich rodin a zprostředkovává jim kontakt s jejich duchovními, pokud služba těchto duchovních není v rozporu se stanovenou působností rezortu Ministerstva obrany;

– spolupracuje s duchovními ostatních církví a náboženských společností, není-li činnost těchto duchovních v rozporu s posláním a působností rezortu Ministerstva obrany;

– spolupracuje s duchovními jiných armád v rámci mezinárodních vojenských aktivit;

– spolupracuje s vojenskými lékaři, psychology a dalšími pracovníky, kteří zabezpečují sociální politiku v rezortu Ministerstva obrany.

E

Ustanovování a odvolávání vojenských duchovních

11. Do další služby s určením pro výkon funkce kaplana, hlavního kaplana AČR nebo jiné funkce v rámci duchovní služby v rezortu Ministerstva obrany přijme ministr obrany ČR pouze občana - duchovního, který kromě podmínek stanovených v obecně závazném předpisu⁵⁾ splňuje i kritéria uvedená v jeho rozkazu ke zřízení duchovní služby v rezortu Ministerstva obrany a který mu byl doporučen společným návrhem církví.

4) § 8 zákona č. 308/1991 Sb.

5) Zákon č. 76/1959 Sb., o některých služebních poměrech vojáků, ve znění pozdějších předpisů

12. Církev navrhuje svého kandidáta písemně prostřednictvím hlavního kaplana AČR. Návrh na jmenování kandidáta musí obsahovat pověření církve, jíž je navržený kandidát členem, a souhlas Ekumenické rady církví a České biskupské konference.

13. Do funkcí v rámci duchovní služby se ustanovuje a z funkcí se odvolává podle podmínek stanovených zákonem⁵⁾ a podle pravidel, která stanovují interní normativní akty rezortu Ministerstva obrany. Pravomoc k ustanovování a odvolávání má vždy nadřízený nejméně o jeden stupeň vyšší, než je přímý nadřízený vojenského duchovního.

K návrhu na ustanovení vojenského duchovního do další funkce v rámci duchovní služby v rezortu Ministerstva obrany se vždy vyjadřuje i hlavní kaplan AČR. Funkcionář, v jehož ustanovovací pravomoci tato další funkce je, přihlédne k jeho stanovisku.

14. Vybere-li církev vojenského duchovního ke jmenování do církevní funkce neslučitelné s výkonem funkce vojenského duchovního, rezort Ministerstva obrany po dohodě s tímto vojenským duchovním upraví závazek ke službě uvedený v rozhodnutí o jeho přijetí do další služby tak, aby jeho závazek skončil nejpozději posledním dnem třetího kalendářního měsíce, který následuje po doručení oznámení o tom, že byl vybrán ke jmenování do uvedené církevní funkce. Toto oznámení potvrdí církev a bude podnětem k zahájení jednání k úpravě jeho závazku k další službě.

Církev se zavazuje učinit urychleně všechny kroky k tomu, aby mohla doporučit občana - duchovního k přijetí do další služby, podle čl. 11 této dohody, k zabezpečení úkolů duchovní služby v rezortu Ministerstva obrany za propuštěného vojenského duchovního.

15. Podání návrhu na propuštění ze služebního poměru pro služební nezpůsobilost⁶⁾ rezort Ministerstva obrany doporučí příslušným velitelům projednávat s hlavním kaplanem AČR.

16. Zproštění výkonu funkce vojáka⁷⁾, který vykonává funkci v rámci duchovní služby, rezort Ministerstva obrany doporučí příslušným velitelům projednávat s hlavním kaplanem AČR.

17. Závazek k další službě s občanem - duchovním rezort Ministerstva obrany uzavírá zpravidla na dobu čtyř let, maximálně však vždy na dobu, která uplyne posledním dnem třetího kalendářního měsíce, který následuje po doručení oznámení církve, že vojenský duchovní ztratil její pověření pro výkon funkce vojenského duchovního.

F

Ustanovování a odvolávání hlavního kaplana AČR

18. Hlavního kaplana AČR ustanovuje ministr obrany ČR.

Ministr obrany ČR neustanoví vojenského duchovního do funkce hlavního kaplana AČR, nedoporučí-li jeho ustanovení zástupci České biskupské konference i Ekumenické rady církví. Ministr obrany ČR není tímto článkem vázán, nedohodnou-li se zástupci České biskupské konference a Ekumenické rady církví v průběhu šesti měsíců na společném kandidátovi na ustanovení do funkce hlavního kaplana AČR.

19. Je-li kandidátem na ustanovení do funkce hlavního kaplana AČR vojenský duchovní, upraví se současně s ustanovením do funkce jeho závazek k další službě tak, aby funkci mohl vykonávat po dobu čtyř let.

6) § 26, odst. 2, písm. e) zákona č. 76/1959 Sb.

7) § 10b zákona č. 76/1959 Sb.

Vojenský duchovní může funkci hlavního kaplana AČR vykonávat maximálně po dobu osmi let. Při úpravě závazku k další službě se přiměřeně použijí ustanovení čl. 17 a 18 této dohody.

G

Zabezpečení činnosti duchovních

20. Příslušný velitel je povinen zabezpečit vojenskému duchovnímu základní materiální i prostorové podmínky pro jeho službu, pro soukromé (diskrétní) rozhovory s pracovníky rezortu Ministerstva obrany a prostor pro bohoslužbu. Podrobnosti stanoví rozkaz ministra obrany ČR.

21. Vojenským duchovním se zabezpečí stejné náležitosti jako ostatním vojákům v další službě. Jiné než standardní součástky vojenské výstroje zabezpečí příslušná církev a hradí je rezort Ministerstva obrany.

H

Vzdělávání vojenských duchovních

22. Rezort Ministerstva obrany umožní na základě dohody mezi teologickými fakultami a odborem personální politiky a vzdělávání Ministerstva obrany účast svých odborníků na přípravě duchovních v průběhu jejich vysokoškolského studia.

23. V průběhu vojenské činné služby vojenských duchovních zabezpečí rezort Ministerstva obrany jejich další odborné vzdělávání. Odborná náplň vzdělávání je v působnosti hlavního kaplana AČR.

24. Jako součást dalšího vzdělávání se vojenskému duchovnímu umožní účastnit se každý rok nejméně pět a nejvíce deset dnů duchovní obnovy.

I

Závěrečná ustanovení

25. Po podepsání dohody bude bezprostředně vydán rozkaz ministra obrany ČR o zřízení duchovní služby v rezortu Ministerstva obrany.

26. Personální obsazení duchovní služby se bude realizovat postupně s předpokládaným maximálním stavem 25 duchovních v roce 2008.

27. Tato dohoda nezpochybňuje právo civilních duchovních docházet do vojenských objektů¹⁾.

28. Tato dohoda se uzavírá na dobu neurčitou.

29. Tato dohoda se neprodleně doplní o podmínky vzájemné spolupráce církví, které se účastní této dohody s jinými církvemi či náboženskými společnostmi, které působí v duchovní službě, jestliže rezort Ministerstva obrany s nimi uzavře dohodu o jejich vstupu do duchovní služby.

30. Tuto dohodu lze měnit pouze písemným dodatkem, který potvrdí všechny zúčastněné strany připojené k této dohodě.

31. Tuto dohodu lze písemně vypovědět s tím, že její platnost skončí uplynutím jednoho roku ode dne, kdy byla výpověď doručena druhé straně.

32. Dohoda nabývá platnosti dnem, kdy ji podepíší zástupci smluvních stran.

V Praze dne 3. června 1998

Za Ministerstvo obrany
ministr obrany ČR
Michal LOBKOWICZ

Za církve sdružené
v Ekumenické radě církví
předseda prezídia
Mgr. Pavel SMETANA

Za církve zastoupené
Českou biskupskou
konferencí
kardinál Dr. Miloslav VLK